

MATTHESON

Johann MATTHESON
(1681-1764)

28 Eylül 1681, Hamburg – 17 Nisan 1764

Alman org ve klavsen ustası, şarkıcı, aktör, ozan, sözlük yazarı, diplomat, besteci ve teorisyen. İlk profesyonel müzik eleştirmeni olarak tanınmıştır.

Zengin bir vergi tahsildarının oğlu olan Mattheson, 6 yaşından itibaren klavyeli çalgılar, keman ve kompozisyon dersleri aldı; 9 yaşında beste yapmaya başladı. 15 yaşında

kadın rollerinde oynamak üzere soprano olarak Hamburg Operası'na girdi. Sesi kalınlaştıktan sonra tenor olarak operada kaldı.

1703'te Hamburg'da besteci Handel ile tanıştı. Aynı yıl ikisi de Lübeck kentine giderek emekli olan Dietrich Buxtehude'in yerine orgcu olmak için talip oldu. Ancak her ikisi de, görevi alabilmek için Buxtehude'nin kızı ile evlenme

şartını öğrenince bu işten vazgeçti, derhal Hamburg'a geri döndü.

Mattheson ve Handel, 1704'teki bir tartışma yüzünden ilişkilerine ara verene kadar çok yakın arkadaştı. Mattheson'un bestelediği Kleopetra Operası'nın provası sırasında eserin nasıl icra edilmesi gerektiğine dair tartışmaları sonucunda Mattheson neredeyse Handell'i kılıcıyla öldürüyordu. Sonradan barıştılar.

1704'te Hamburg'daki İngiliz büyükelçisinin oğlu Cyrill Wich'in özel öğretmeni oldu ve daha sonra babası büyükelçi John Wich'in özel sekreteri oldu. Bach ile olan tartışmalarının temelinde bu kıymetli özel öğrenciyi Mattheson'un Handel'den çaldığı iddiası olduğu söylenir.

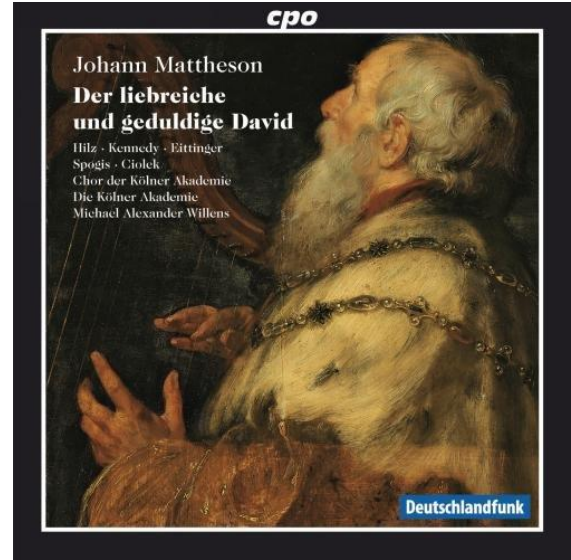
Mattheson, diplomatik görevini 1715'te Cyrill Wich, babasının yerine büyükelçi oluncaya kadar sürdürdü.

1709'da bir İngiliz rahibin kızı olan Catherine Jennings ile evlendi. 1715 yılında Hamburg Katedrali'nin müzik direktörü oldu. 1719'da işitme duyusunu yitirdi ve 1728'de sağırlığı nedeniyle görevini bıraktı.

Mattheson, artık müzik icra edemediği için kitap yazmaya yöneldi ve çok sayıda kitap yazdı. Bunlardan bir tanesi, Bach'tan bahseden ilk yazılı eserdir. En önemli kitabı Der vollkommene Capellmeister'dir. Grundlage einer Ehren-Pforte adlı eserinde 149 bestecinin hayatını incelemiştir. Yazdıkları,

döneminin müzik dünyasını anlamak için en önemli kaynak olmuştur.

Mattheson, 1730'lara kadar verimli bir besteci idi. Özellikle dinsel müzikler ve operalar besteledi ancak eserlerinin çoğu II. Dünya Savaşı sırasında ortadan kayboldu. Yıllar sonra el yazmalarının Hamburg bombalanmadan önce Devlet Kütüphanesi'nden Dresden'deki güvenli bir yere taşındığı, Rus askerler tarafından oradan alınıp St. Petersburg'a götürüldüğü ve savaş sonrasında Mattheson ve J.S. Bach'in eserlerine meraklı bir Ermeni akademisyen tarafından Erivan'a getirildiği ortaya çıktı. 1998'de 4 operası ve oratoryolarının çoğu Almanya'ya iade edildi. El yazmaları günümüzde Hamburg'da korunmaktadır.

Kazım Çapacı